

Je tu smradu jako ~~z hradu~~ ze zámku

Do Versailles už ani nepáchnu!

Napsala Lenka Vašíčková
Ilustroval Jaromír Fumas Palme

Dnešní turisté nemohou poznat slavné Versailles takové, jaké bylo v době krále Slunce Ludvíka XIV. Obdivuhodné sídlo s překrásnými zahradami, fontánami, zlatem zdobenými komnatami i velkolepým Zrcadlovým sálem se vůbec nehodilo k pohodlnému životu. Vždyť tam neměli ani toalety!

Chystáš se na cestu časem do Versailles v 2. polovině 17. století? Dovol, abychom tě trochu varovali! Zámek je nádherný, jen co je pravda, a okázalý život na dvoře Ludvíka XIV. je vážně úžasný. Jenže, jak bychom to řekli, **trošku to v honosném sídle zapáchá...** Máš na takovou návštěvu dost silný žaludek? **Vyplň si nejprve malý dotazník!**

Versailles zblízka

Ve Versailles se původně nacházel jen malý lovecký zámček Ludvíka XIII. Jeho

DOTAZNÍK CESTOVATELE

	VADÍ	NEVADÍ
Nebudu se po celou dobu návštěvy umývat.		
Asi budu dost smrdět.		
Asi budou dost smrdět i lidé kolem mne.		
Po těle mi polezou vši a blechy a kolem mne budou kroužit mouchy.		
Kolem ostatních taky.		
Při vykonávání potřeby nebudu mít žádné soukromí.		
Ale to nemá ani král.		

Pokud zní většina tvých odpovědí **NEVADÍ**, skoč si koupit drbátko na vši a připrav se na cestu. A nestěžuj si – my jsme tě varovali!

synovi Ludvíku XIV. (1638–1715) se tak líbil, že se z něj rozhodl učinit nejvelkolepější zámek na světě. Což se mu podařilo – **i když přestavba trvala přes padesát let, pracovalo na ní 36 000 dělníků a 6 000 koní a stála...** no, to vlastně nikdo neví, kolik stála, protože král všechny účty raději pálił. Roku 1682 se do honosného sídla Ludvík přestěhoval z Paříže i s celým dvorem a Versailles zaplnilo na 20 000 lidí. A zámek, do té doby jako z pohádky, jimi doslova „načichl“.

Místo mýdla parfém

Kolem krále i dvořanů se neustále vznášel zelený obláček pachu potu, moči, výkalů a mastných vlasů. **Všechn ten smrad přebíjeli pomocí parfémů – a Francie je voňavkářskou velmocí dodnes.**

Čichám, čichám člověčinu

Po příjezdu do Versailles tě to doslova praští přes nos. Nejen služebnictvo, ale i vznešení šlechtici prostě – smrdí. Jsi cestovatel časem, tak se přizpůsob! **Nekoupej se, každý přece ví, že voda je pro tělo škodlivá.** Obzvláště teplá, protože ta by ti rozšířila póry a kůži by se tak do těla mohly dostat různé nemoci. **Nečisti si zuby, nemyj si vlasy – nos paruku!** Mastné vlasy pod ní nejsou vidět a jestli tě štípou vši, můžeš se poškrabat zlatým nebo slonovinovým drbátkem. Letošní móda navíc přišla s báječnou barvou šatů: vládne tu speciální hnědofialová, protože na ní není skoro vůbec vidět lezoucí hmyz!

Bohaté líčení, silné nánosy pudru, pronikavé parfémy; tyhle všechny vůně tu cítíš, ale pach nemytých těl stejně nepřekryjí. Útlocitné dámy si zvykly čichat ke kapesníčku napuštěnému voňavkou. Až se k nim nakloní muž jejich srdce, bude mu určitě smrdět z úst...

Král vždycky hraje prim

Pokud je ti nepříjemné, jak páchnou dvořané, tak teprve počkej, až se přiblížíš ke králi! **Ludvík XIV. je mezi lidmi něco extra – a stejně extra je i jeho puch.** Jak je to možné? Tak za prvé, král je velký jedlík. K obědu si dá čtyři polévky,

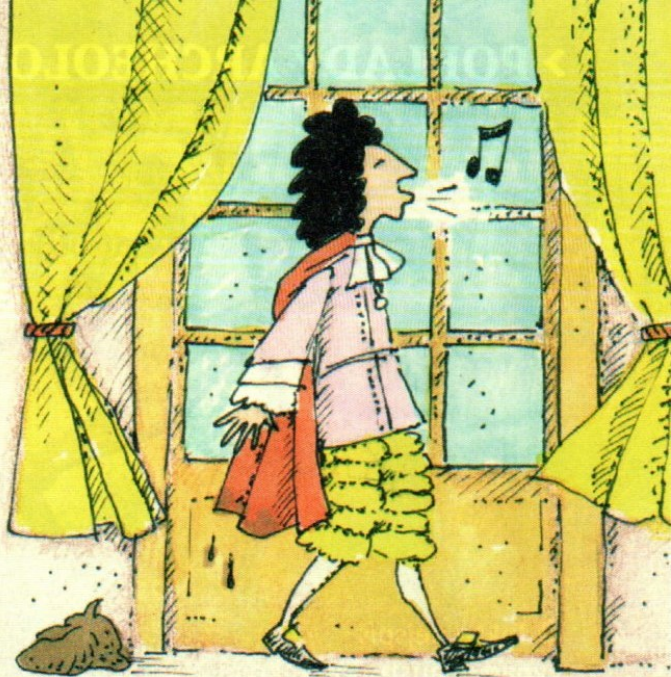
celého bažanta, koroptev, mísu salátu, skopovou pečení, pečivo, dva silné plátky šunky... **Není proto divu, promiň mi upřímnost, že jeho prdy jsou pak stejně majestátní jako on sám!** Za druhé: Ludvík má vlivem nemoci díru v horním patře (úst, ne zámku), **takže se mu všechno jídlo, které pozře, vrací, tekutiny vytékají nosem, část stravy zůstává v záhybech úst a tam se rozkládá...**

Uf! Ke konci života se navíc přidala i gangréna nohy (nemoc, při níž odumírá tkáň), jejíž hnilobný zápach tomu všemu nasadil korunu. A tak i v době, která si na hygienu fakt nepotrpí, vzbuzuje „král Slunce“ svým zápachem mimořádnou pozornost.

To nejhorší nakonec

Tu pravou chuťovku o Versailles zjistíš až ve chvíli, kdy to budeš opravdu potřebovat. **Na zámku pro 20 000 lidí totiž není ani jeden záchod!**

Jo, král má svoji „stolicí“ neboli záchodové křeslo. Také v pokojích dvořanů jsou nočníky, které líné služebnictvo často vylévá jen tak z oken. Ty ale jako host do cizího pokoje nesmíš. Co teď?

Řešení je jednoduché. Muži si „odskačují“ do zámecké zahrady, ale častěji vykonávají potřebu za sochy, do krbů, na schodiště nebo prostě do rohu místnosti. **Dámy v širokých sukních se nemohou jen tak odstrojit, proto se nijak nerozpakují a na plese vykonají potřebu přímo pod sebe na zem!** Kolem krouží sluhové se smetáčky, lopatičkami a hadříky a uklízejí, co je potřeba. Tak dávej pozor, ať na něčem neuklouzneš! ■

Soukromí netřeba

Pro Ludvíka nebyl problém sedět na záchodové stolici a přijímat audience. Po vykonání potřeby omyl osobní sluha králi zadnici a osušil ji jemnou látkou; královské výkaly pak lékaři podrobili pečlivému zkoumání.

